

na schooltijd

Inauguratie bijzonder hoogleraar Leesgedrag

Op initiatief van Stichting Lezen is aan de Faculteit der Letteren van de Universiteit Utrecht Dick Schram benoemd tot bijzonder hoogleraar Leesgedrag. Stichting Lezen hecht veel waarde aan deze leerstoel omdat er in verhouding weinig onderzoek verricht wordt op dit terrein. Opvattingen over leespromotie worden daardoor zelden door gedegen onderzoek gestaafd. Om middelen efficiënt te besteden en kansen op succes te vergroten is wetenschappelijk onderzoek onontbeerlijk.

Op 19 november van het afgelopen jaar sprak Dick Schram zijn inaugurele rede *Kracht van lezen* uit. Een titel tussen relatieve haakjes, zei hij aan het slot van zijn oratie: 'Lezen vertegenwoordigt natuurlijk een enorme potentie, maar laten we reëel blijven, er is meer en er zijn andere dingen; dat is in het algemeen zo en dat is thuis zo.' Hoewel Schram nu officieel is benoemd, is hij in de praktijk al een jaar aan het werk om onderzoek te doen en te stimuleren op de volgende terreinen:

- Welke leerlingen zetten de stap van lezen in schoolverband naar lezen in de vrije tijd?
- Wat is de relatie tussen het gebruik van nieuwe media en de leescultuur?
- Welke effecten hebben, met

steun van Stichting Lezen uitgevoerde, leesbevorderingsprojecten?

Volgens Schram is er geen reden angstig te zijn voor de toenemende rol van multimediale cultuur: 'Het is reëel de veranderingen te accepteren, er op in te spelen en niet voor een eenvoudige keuze van cultuurpessimisme op cultuuroptimisme te opteren. Ten aanzien van geletterdheid is er een grote mate van consensus dat juist geletterdheid de sleutel is tot multimediale competentie.' Schram benadrukte verder in zijn toespraak het grote belang van voorlezen: 'Het is belangrijk dat er in het gezin wordt voorgelezen, maar gelukkig komt er ook steeds meer erkenning voor voorlezen in de klas. Ook Stichting Lezen ziet voorlezen als belangrijke vorm van leesbevordering. En als er nu ook nog meer vaders gaan voorlezen zou dat erg goed zijn voor het imago van lezen bij jongens!' Tijdens zijn eerste jaar heeft Schram ervaren dat middelbare scholieren, en speciaal die met een allochtone achtergrond, extra aandacht verdienen. Hij vindt dat er in deze groep te veel lezers verloren gaan en onderzoekt didactische mogelijkheden, ook in combinatie met nieuwe media, om die situatie te verbeteren: 'Nederlandse leerlingen weten weinig tot niets van de literaturen uit andere culturen,

ze vinden het leuk om iets van de achtergrond van hun klasgenoten te leren kennen. In dat licht zijn we nu bezig op basis van literatuuronderzoek teksten uit de literaturen van landen uit het Middellandse Zeegebied van informatie en didactiek te voorzien.' Naast zijn wetenschappelijke werk is Dick Schram adviseur van Stichting Lezen, onder meer bij de jaarlijkse 'State of the Art'-bijeenkomsten en de recent gestarte 'expertmeetings'. Daarnaast is hij nauw betrokken bij BAZAR, het grootschalig leesbevorderingsproject voor vmbo-scholen dat Stichting Lezen samen met Sardes ontwikkelt. Onderzoek naar leesgedrag van deze leerlingen en naar de mogelijkheden om dat gedrag te beïnvloeden acht Schram zeer noodzakelijk, 'omdat uit alle onderzoek blijkt dat deze populatie de minst gemotiveerde en moeilijkst bereikbare groep is.'

(Met toestemming van de auteurs – Maria van der Aalsvoort en Wendy de Graaff – overgenomen uit: *lees!*, jrg. 1999, nr. 4.)

Lezen 2000

Het calendarium *Lezen 2000* verschijnt jaarlijks en geeft een overzicht van activiteiten, symposia, theatervoorstellingen, tentoonstellingen, prijzen, radio- en televisieprogramma's en materialen op het gebied van lees-

bevordering. Elk onderwerp wordt kort toegelicht met vermelding van datum, doelgroep en contactpersoon.

De brochure is een uitgave van de Stichting Lezen, wordt naar alle scholen, bibliotheken, boekhandels e.d. verzonden en is ook individueel verkrijgbaar. Tevens is ze te raadplegen op internet: www.lezen.nl.

Informatie Stichting Lezen:
020 - 6230566 / e-mail:
info@lezen.nl.

Leesleeftijden 9-14 jaar vaststellen met behulp van vernieuwde Hacquebordtoets

Het Algemeen Pedagogisch Studiecentrum (APS) en het Expertisecentrum taal, onderwijs en communicatie (Etoc) van de Rijksuniversiteit Groningen zijn momenteel een elektronische opvolger van de Hacquebordtoets aan het ontwikkelen. Deze nieuwe toets meet net als zijn voorloper schools tekstbegrip. Het tekstmateriaal is uitgebreid en vernieuwd, afkomstig uit de nieuwste basisvormingsmethoden. Zo worden er meerdere parallelle versies gemaakt, waardoor het mogelijk wordt om voortgang te meten. Ook zijn teksten van eenvoudiger moeilijkheidsgraad opgenomen en kunnen met de nieuwe toets ook de lagere niveaus beter bediend worden. De toets stelt de leesleeftijd (van 9 tot 14 jaar) van leerlingen vast en kent dus een

na schooltijd

normering op basis van DLE's. Bovendien zal ook deze toets differentiëren in micro-, meso- en macrotekstbegrip, zodat de toets dienst kan blijven doen als diagnostisch instrument: leerlingen met leesproblemen kunnen niet alleen gesignaleerd, maar ook getypeerd worden. Momenteel wordt de pilot-versie al op tal van scholen in Nederland getest. Aan de hand van de resultaten hiervan wordt de toets genormeerd en betrouwbaar gesteld. In de eerste helft van het nieuwe jaar zal de nul-versie van de toets onder licentie uitgebracht worden door het APS/Etoc, waarbij deelnemende scholen zal worden gevraagd om

mee te werken aan verder implementatie- en evaluatie-onderzoek. Het streven is om in september 2000 een eerste versie van de nieuwe toets op de markt te brengen.

Een handzame gids door galerie-land

In december van het afgelopen jaar verscheen de *Galeriegids* 2000, met een compleet overzicht van de belangrijkste kunst-aanbieders van hedendaagse kunst in Nederland en België. De *Galeriegids* is een wegwijzer voor iedereen die interesse heeft voor beeldende kunst en informatie over de kunstmarkt per-

manent bij de hand wil hebben. In deze editie zijn meer dan 1000 galeries opgenomen, waarvan ca. 250 extra aandacht krijgen.

Naast adresgegevens van de belangrijkste galeries is ook van ruim 250 galeries beknopte informatie opgenomen over de kenmerken van de galerie en de aangesloten kunstenaars. Ook praktische informatie over financieringsmogelijkheden, openingstijden, beursdeelname en bereikbaarheid van de belangrijkste galeries in Nederland en België vind je in deze gids. Om het zoeken en vinden eenvoudiger te maken zijn er handige overzichten gemaakt.

Daarnaast is er nuttige informatie te vinden over bijvoorbeeld de Kunstkoopregeling, verzekeringen, het verzamelen van kunst, enzovoort. Ook andere handige adressen van fondsen, kunstinstellingen, opleidingen, internetsites en een serie interviews met interessante mensen uit de kunstwereld maken de gids tot een handig en compleet naslagwerk.

Galeriegids 2000 is een uitgave van P/F-Kunstbeeld v.o.f. te Rijswijk (fl. 17,50 / ISBN 90 7108 246 6).